

LA GRALLA

AVISOS Y SUSCRIPCIONS
SARANDI 203
AL COSTAT DEL CORREO

PERIODICH SENMANAL Y LITERARI

SUSCRICIÓN ADELANTADA

Ciutat . . . . . ps. 0.50
Campanya . . . . . » 0.60
Exterior . . . . . » 0.70

LA GRALLA

MONTEVIDEO, 7 JUNY DE 1885

Salut germà

Sense preàmbuls de cap classe, perquè no trovem paraules per espresar lo goig y entussiasme que sentim, publiquem, traduït, lo següent article ab que nostre col·lega y compatriota *La España* nos saludá lo dimars passat:

¡VISCA CATALUNYA!

De las colectivitats estrangeras que forman part de la societat oriental, y están lligadas ab ella per lo triple llas de l' amiat, de la familia y dels interessos, es la col·lectivitat espanyola la que conte ab major nombre de representants en la premsa montevideana.

Son sis los periódichs espanyols que 's publican en Montevideo, amants defensors, tots ells, de las glorias y los interessos de la pàtria llunyana; y amants y defensors per igual de las glorias y 'l sinteressos d'eixa nostre pàtria adoptiva, qu' es la pàtria natural de nostres fills.

D' aqueixos sis periódichs, los uns ténen caràcter provincial com «La Union Gallega,» «El Centro Euskaró,» «La Voz Asturiana» y «El Centro Gallego;» y 'ls altres ténen caràcter nacional, com «La Colonia Española» y *La España*.

Entre los primers, ja fá temps que si notaba un vuyt: semblaba estrany qu' en una població 'hont hi ha dos órgans de publicitat que parlan á nostres germans de las provinCIAS gallegas de las glorias, los progressos y las valls de sa hermosa terra; qu' en una població 'hont tenent son representant en la premsa los fills de l' histórica provincia d'

Asturias, bressol de lo renaixement d' aquella Espanya que lo mon creya soterrada per sempre per los fers fills del Koran, en las sangnosas ayguas del Guadalete; qu' en una població ahont tenent son il·lustrat heralt y defensor, los braus vascongats, los fills de l' honor, lo trevall y la llibertat, nudrits en aquellas montanyas cántabras que per una part son muraldal á las onas de lo irritat mar, y que per altre par son insalvable fosso pera totas las invassions estrangeras: nos semblaba estrany, repetim, qu' en la premsa d' aquesta població no tingués un digne representant la rassa catalana, que ha sigut sempre de las primeras quant s' ha tractat de l' independència y la llibertat, qu' es la primera en las lluytas pacíficas de l' art y de lo progrés; y quals braus mariners y actius comerciants, portan per tots los mars y terras conegudas, los fruits de l' industria é ingeni catalá, aixi com sos pares portaren per mar y per terra, fins las mes llunyanas regions, lo crit de guerra de 'ls almogàvers y las victoriosas barras d' Aragó.

Sen nosaltres de los que més lo trovabam en falta y véyem aquest buyt, 's compondrá ab quina agradable sorpresa havem vist la sortida de lo primer número de *LA GRALLA*, periódich senmanal y literari, escrit en eix varonil y 'l propi temps carinyós idioma *dels Jochs Florals*, en lo idioma de los trobadors provensals, en lo idioma en qu' escribí sas místicas complantas En Ramon Llull y sas amorosas esparsas en Aussias March; en eixa hermosa y dolça y arrogant llengua llemosina, que hem après de los llávis de nostre mare, quant ab sas dolças cantarellas 'ns feya dormir en lo bressol.

Tots nostres compatriotas de la premsa, haurán rebut, sens cap mena de dupte, ab amorós companyerisme la primera visita del

col-lega catalá y l' hi hauran allargat fraternalment la má; mes nosaltres havem obert los brassos pera rebre-lo, perque á més d' esser espanyols tenim á molt haver nascut en aquella illa poética y pintoresca, montanyosa com Suissa y fértil com Andalusia, encantat y primaverench eden, que Don Jaume lo conqueridor vá arrancá á los sectaris de Mahoma.

Nosaltres no veyem únicament en LA GRALLA á un nou òrgan de la colectivitat espanyola: pera nosaltres es quelcom de més: es com un ressó de nostre llar, com un carinyós recort de nostra infantesa, com una evocació del passat que desperta en nosaltres un sentiment al mateix temps de ternura y de tristesa, perqu' es fet en lo mateix idioma ab que nostres pares nos dirijiren sas primeras festas en lo bressol y mes tart nos dongueren lo etern adeussiau ruxant nostra cara sas paternals llágrimas; en lo mateix idioma en que férem nostre primer jurament d' amor á la mare de nostres fills, y ab 'l que li donarem lo darrer adeu quant vinga á separarnos la dalla de la mort.

Si tals recorts ha renovat en nostre memoria, y tals sentiments ha despertat en nostre cor la llegida de lo primer nombre de l' apreciable company que vé á esser lo representant en la premsa de Montevideo, de catalans, valencians y balears, ja pòden compendre sos redactors ab quina sinceritat fém vots per sa llarga vida, y ab quin entusiasme saludem al nou campeó de la literatura, y de la gloria, y del progrés, de la familia catalana.

La premsa nacional y estrangera de Montevideo saludará, en lo nou col-lega catalá, al company; y los periódichs espanyols al compatriota; mes nosaltres l' hi direm: ¡Salut germá! ¡Visca Catalunya!

(La España)

Lo doctor Ferran

Consecuents ab lo manifestat en nostre primer número, no podem menys avuy, que dar á coneixer un jove paysá, gloria de la medicina catalana.

Tots saben que á favor del microscopi, va descobrir lo Dr. Cock en el cólera, el microbi anomenat *bacillo coma* que vol dir *bastonet*

torsal en forma de coma, lo cual va portar entre 'ls sábis un embrull tan gran d' opinions que van acabar per no entendrers y nosaltres tan á las foscas com avans de tal descobriment, perque mentres los uns sostenian que 'l microbi era un animal, altres afirmaban qu' era un vegetal; hi havia qui preguntaba si era *causa ó efecte del cólera*; hi havia també qui demostraba la seva immortalitat fent los experiments ab los áeits mes verinosos, de manera que en lloch de fer treballs d' observació y comprobació, únichs que 'n semblants casos donan resultat, passaban 'l temps llastimosament empenyats en discussions inútils.

L' únich que emprengué 'l camí dret fou lo D^r. Ferran; pero permetéume avans que vos diguem qui es aquet senyor.

Don Jaume Ferran y Clua va neixer lo dia primer de Febrer de 1852 en la vila de Corbera, partit judicial de Gandesa, provincia de Tarragona. Son pare es metje, y ell despues de cursar la segona ensenyansa en los instituts de Tarragona y Tortosa, 's trasladá á Barcelona pera seguir la carrera de son pare, ahont se graduá de metje lo dia 9 de Decembre de 1873.

S' establi momentaneament á Tortosa, tornant prest á Barcelona pera estudiar las malalties dels ulls, las aplicacions de l' electricitat á la terapéutica y l' hidroterapia.

S' entorná á Tortosa, ahont va casarse, y exercint sa carrera, 's dedicaba també al estudi de las ciencias en varias de sas manifestacions, inventan un nou procediment de fotografia instantánea, que vá premiarli una corporació científica alemanya ab un diploma de honor.

El any 1878 portaba á cap experiments telefónichs entre Tarragona y Tortosa, los primers que 's realisaban en Espanya.

Al mateix temps cultivaba sens descans sas aficions micrográficas, de tal manera que l' any 1884, la real Academia de Madrid li otorgava un premi per una memoria sobre *La importancia del parassilisme en la medicina*.

En aixó 's declará 'l colera á Marsella y Tolon, y mentres 'l govern de Madrid s' entretenia en posar cordons, fent fer quarentenas, fumigant á tot drap, arruinant al comers y molestant á tothom; l' Ajuntament de Barcelona mes amant de la ciencia y del próxim,

enviaba una comissió científica á Marsella, ab l' objecte d' estudiar l' epidemia, comissió composta dels doctors Monserrat, Corominas y Ferran.

Resultat d' aquesta comissió 'l Dr. Ferran ha descobert ab lo microscopi, que 'l microbí del cólera es un *bolet*, la manera que té de viure, d' evolucionar y de reproduhirse.

No content ab aquest descúbriment, lo doctor Ferran ha anat mes enllá. Ha agafat un número donat de conills de l' India, y 'ls inocula ab microbis qual forsa ha fet disminuir per medi de cultius especials; los conills inculats en aquest forma sufreixen sols un lleuger malestar. Després practica en ells mateixos una inoculació virulenta y tan verinosa que los conills que no han sofert la primera inoculació moren en pocas horas y 'ls inoculats préviament resisteixen aquesta segona inoculació.

Dels experiments fets en los conills passa a practicarlos sobre l' home, comensant per ell mateix y 'l seu ajudant Pauli y seguint luego á sa familia y alguns companys de casrera, donant en tots ells lo mateix resultat que habia dat en los conills: de manera que s' han convenut l' Academia de Medicina y tots los sabis que 'l doctor Ferran ha trovat lo verdader preservatiu del cólera.

Fá pochi dias que á Barcelona se li doná un banquet, al cual van assistir mes de cent metjes y bon nombre d' estudiant de medicina, ocupant la presidencia lo Dr. Ferran y 'l seu coloborador senyor Pauli.

Lo doctor Ferran ha obert nous y amples horizons á la ciencia. ¡Gloria á Catalunya! Las sevas observacions han sigut comprobadas per las corporacions més doctas del estranger. Los sabis mes eminentes l' han felicitat. Nosaltres desde llunyanas terras lo felicitem ardentment, omplinnos d'orgull, que lo per tans anys buscat per gran nombre de sabis de tot lo mon, ho hagi trovat un fill de Catalunya, 'l desd' avuy immortal doctor Ferran.

BARRETADAS

Plens de llegítima satisfacció, reproduhim las apreciacions que havem merescut de la

prempsa d' aquesta ciutat al demanar nostre lloch entr' ella.

Parlan donchs, los col-legas, quiscú en sa llengua:

«Nos visitó ayer el periódico catalan *La Gralla* cuya aparicion anunciamos el sábado.

»*La Gralla* es como impresion uno de los mas nítidos y delicados que hemos visto de cuantos periódicos ven la luz en esta ciudad.

»Contiene en la primera página una poesia *A la Pátria*, de Aribau, encerrada en una artística portada.

»Los demás materiales son todos escogidos y de esmerada redaccion.

»*La Gralla* hará camino, estamos seguros, tanto mas cuanto que la poblacion catalana aquí residente es dechado de union y sabe prestar su contingente á toda obra de provecho.

»Estimamos el saludo que particularmente nos dirige el estimable colega catalan y le retribuimos su galanteria en calidad de simple justicia.

»Que *La Gralla* alcance largos años de vida para representar el progresista círculo catalan que tantas simpatías merece por sus relevantes condiciones.»

(*La España*)

—
LA GRALLA—«Con este título apareció anteayer un periódico catalan, bien escrito y esmeradamente impreso.

»Nutrido de variedad de materiales, creemos que ha de hallar favorable acogida entre los catalanes este periódico, á quien devolvemos el cortés y especial saludo que nos dirige, deseándole largos y prósperos años de vida.»

(*La Colonia Española*)

—
LA GRALLA—«Con este título salió ayer á luz en esta capital, un periódico semanal y literario redactado en catalan.

»El primer número que tenemos á la vista, viene lujosamente engalanado con una bonita portada, vistosa carátula y ocho páginas llenas de trabajos literarios de mérito.

»Retornámosle atentamente el saludo al nuevo é ilustrado colega, deseándole muchos suscritores y feliz éxito en sus propósitos de representar la importante y rica colonia catalana de las Repúblicas del Plata.»

(*El Telégrafo Marítimo*)

LA GRALLA—«Hemos recibido el primer número escrito en el idioma catalan. Consta de ocho páginas, conteniendo original escogido y variado.

»*La Gralla* viene á llenar un vacío en el seno de las industrias y simpáticas colonias catalana, valenciana y mallorquina, las que en lo sucesivo contarán ya con un órgano de sus intereses provinciales.

»En sus propósitos dice el nuevo colega catalan:

Aquí lo col-lega copia uns fragments de l' editorial: *Nostres propòsits* y després segueix:

»El colega catalan ofrece inculcar en el ánimo de sus compatriotas provinciales el recuerdo y amor á la tierra que los vió nacer, y empieza, publicando á su frente, una preciosa poesia del malogrado poeta Aribau.

»Retribuimos al colega el cordial saludo que nos envía, deseándole proteccion de sus paisanos y felicidad y acierto en su propaganda.»

(*La Nacion*)

LA GRALLA—«La colonie Catalane de Montevideo est dans la jubilation. Depuis dimanche elle a un organe particulier, un journal bien à elle, rédigé par notre ami Enrique Rafols. L'impression originale est tout particulièrement soignée de cette intéressante publication est une véritable oeuvre d'art. La première page en caractères Elzévériens qui rappelle les éditions si soignées d'autrefois est merveilleusement encadrée.

»Le succès de *La Gralla* est chose sûre. Nous adressons tous nos compliments à M. Rafols et nous souhaitons longue vie à *La Gralla*.»

(*La France*)

«LA GRALLA é il titolo di un periodico nuovo scritto in catalano che ha fatto capolino in Redazione con veste lussosa e in tipi nitidi.

»Benvenuto il nuovo colega e vento in popa.»

(*L'Indipendente*)

«Ha visto la luz un nuevo periódico semanal escrito en catalan y titulado *La Gralla*.

»Sea bien venido.»

(*La Situacion*)

LA GRALLA—«Recebemos este novo periódico semanal e literario, escrito no dialecto catalá, o qual brilha pela sua nitida e luxuosa impressáo.

»E' orgáo do "Centro Catalá".

»Agradecemos a remessa.»

(*A Patria*)

LA GRALLA—«È questo il titolo di un nuovo giornale settimanale in forma di opuscolo, e scritto nel dialecto catalano,

»L'edizione é elegantissima, e tra gli scritti che pubblica ve n'ha qualecuno di gran valore.

»Recambiamo al collega gentile il saluto, augurandogli prosperità.»

(*La Bandiera Italiana*)

«Con dos nuevos periódicos cuenta desde el domingo la prensa de Montevideo. Titúlase uno de ellos *Montevideo-Musical* y el otro llámese LA GRALLA y aparece escrito en catalan.

»LA GRALLA es un periódico lujoso y elegantemente impreso, y pertenece al género literario.

»Los dos son semanales y á ambos les deseamos larga y próspera vida.»

(*La Razon*)

LA GRALLA—Con este título apareció ayer un periódico catalan, bien escrito y esmeradamente impreso.

(*El Ferro-Carril*)

LITERATURA

Victor Balaguer

(RETRATAT PER ELL MATEIX)

Pàtria, jo só lo qui he narrat tas glorias quan ja no 's conexian, ú oblidadas en la pols dels arxius jeyan perdudas. Jo, pàtria, só lo qui en las crestas agres del Mont sagrat y d' entre 'ls pins rehinosa la lira de mos avis despenjava per sas gestas cantar, cantan tas gestas, y també jo só aquell, aquell, oh pàtria, que en la Cort de Castella, quan la folla més brava y més furenta s' enruella, arborí ton pendó.

Ay! de la lluyta
ja la remor no sento, y ja la honrosa
pols dels combats no 'm volta ab lo seu núvol.
Del clos, hont en penyora l' honra deixo,
la pena m' arrancat, quan més cremava
dessots los peus dels gladiadors l' arena.
La ingratitut, cimbell d' ánimas bordas,
m' ha escupit son verí; la enveja crua
m' ha mossegat filoxerant ma vida;
y 'l dolor ha deixat ma llar deserta,
mon cor herm y mon tálam solitari.
Pe 'l mon, tot sol; passeio ma tristura.
Tal volta avuy de mi sols queda l' ombra.
Jo só un dolor ¡Si n' he tingut de penas!
¡Si n' han begut de llágrimas mos llavis!

Aquí, tot sol, davant la mar llatina
que als reys recorda d' Aragó y al poble,
y baix la guarda de la santa Verge
que en son Mont asserrat es llum y gloria
y estel y espill d' aquesta noble terra,
jo forsas buscaré perque á la lluyta
tornar hi pugua un jorn. En tant, oh pátria,
conhort dona á ma pensa, com un dia
abrich ta terra donará á ma tomba.
¡Qué sia axis! Jo ho crech, jo ho sé, jo ho sento,
no 'm creuria pas mort si no tenia
la terra catalana por mortalla.

VICTOR BALAGUER

Masia de Solierup, 16 de Julio de 1881

Canço del treball

Catalunya, la envejada,
val tant or com lo Perú;
si 'l treball ben bè li agrada,
no li plau sofrí á ningú.

Com te fills de bona mena,
re la inquieta ni l' abat;
solsament alça la esquena,
quan se trova en lo combat.

Del progrés obra la vía,
donnant vida al esprif...
Travallant passa lo dia,
ideant passa la nit.

Pim, pam.....

Catalans. no deixen l' eyna;
viva Dèu, mans al treball!

Socavantne las montanyas
y arruixantlas ab suors,
los seus fills, de llurs entranyas
n' han tret perlas y tresors.

Si 'ls ingrats que los malmenan,
y los miran de regull,
quelcun cop á véurels venen,
prompte aplacan son orgull.

Puix ab cants de bons exemples,
travallant sempr' ab dalit,
han alçat palaus y temples,
y la pátria han engrandit.

Pim, pam.....

Catalans, no deixeu l' eyna;
viva Dèu, mans al treball!

Lo treball fa grans als pobles
y 'ls iguala al mateix Dèu;
davant d' ell, fins los mes nobles,
baixar deuen lo front seu.

Ell ha dat vida á la idea,
y ell als homes ha igualat;
tan com més la pensa crea,
més renaix la llibertat.

Travallém sense demora,
que grans llors aplegarém...
Cadascú á sa feyna... y fora!
Qui més fassa, á n' ell honrém.

Pim, pam.....

Catalans, no deixeu l' eyna;
viva Dèu, mans al treball!

Fills aymats de la preuhada
pátria mia, avant aneu;
dèu exemple á la maynada,
com exemple 'ns va dar Dèu.

La grandesa que recobra
Catalunya, ben vostra es;
del progrés la porta 'ns obra
lo treball... ¡Pas al progrés!

Si lo front vos humiteja
la suor, siau constants;
lo treball mata la enveja
y à n' els homes los fa grans!...

Pim, pam.....

Catalans, la feyna 'ns crida;
viva Dèu, mans al treball!

ENRICH FRANCO

La que 'm falta

Jo, dónas he trovat de totas menas,
de dolentas del tot y fins de bonas,
d' estranyas de figura y de bufonas,
de las que donan goigs y donan penas.

N' he trovat de rossas y morenas,
d' altas de talla, de baixas y rodonas;
ja póden calcular, tocant á donas
n' he trovadas de totes, á dotzenas.

Una me 'n falta al compte, y la que 'm falta,
per lo senzill, la pau fa temps que 'm roba;
tant me fa si es de classe baixa ó alta,

que á mí la posició may res me prova:
uná 'n vull que 'l color brolli en sa galta
quant la repti ab rahó: ¡mes, qui la trova!

EMILI COCA Y COLLADO.

A la Bandera Catalana

¡jo 'l saludo!!

Bandera gloriosa, qu' inspiras á qui 't mira,
Alegres esperanças per lo esperenidor;
No deixis d'incitar-nos, puig has d'esser la guia,
Dels vers catalanistas que t' ayman ab tot cor.
¡En va 'l corch de l'enveja ton brill vol enllofar!
Rosegui donchs la terra cobert ab sa ignominia,
A las hermosas plantas lo detractor malva!
Cuan brollin de ma lira las notas mes sonoras,
Ab goig prometo dirte tot lo que sent mon cor:
Tenint per nord y guia la sombra d' aquells homes
Aquí tan deu la *Pàtria*, la santa *Fé* y l' *Amor*;
La *Pàtria*, en tú confia, bandera victoriosa,
A tú los fills se giran cantan la santa *Fé*,
No meus, l' *Amor*, vol serne, al veurent tan hermosa...
Admet 'l *¡jo 'l saludo!* d' eix pobre caissoné.

F. MATARRODONA

Montevideo, 2 Juny 1885.

A la meva sogra

Vos estimo tant sogra, que voldria
poguessiu cabre dins de la butxaca,
y com porto 'l llibret y la petaca
per tot arréu també vos portaria.

Anyoro vostres crits; quan passa un dia
que no 'ls puga escoltar, creyéu que 'm raca
perque com hi há mon, per ser tan flaca
vostre véu un gegant envejaria.

Lo títol que teniu vos fa se odioble
segons escrihuen molts: jo no perilla
que os aburreixi may; vagin al diable,

A tot hora 'ls daré rahó sencilla
y es: que no naixent vos, lo més probable
qu' esposa avuy no 'm fora vostra filla.

PERE POBLADOR.

Recorts de festa major

UNA NIT Á L' HOSTAL

Si 'l rellotje del monestir no 'ns ensarrona-
va eran las déu del vespre, y plovia á bots y
á barrals: lo vent balancejava las copas dels
arbres y las fullas esparveradas tremolavan
pèl brancam.

Júpiter empipat com estava feya recargolar
sas xurriacas de foch y cada vegada que ho
efectuava ressonava un bram monstruós. No
sé qui devia pagar la festa.

Jo tot aixó m' ho escoltava ajegut damunt
un matalás més dur que un pá de quinze
dias y que després del llarch viatge que vaig
fer ab la diligencia, 'l trovaba que ni de ros-
sas, quan á n' aquesta hora una barreja de
disputas acaloradas me vá cridar l' atenció y
segons se desprenia de las paraulas que sen-
tia á la habitació vehina, dintre 'l mateix
hostal, s' anava á desenvollop un drama ter-
rible.

—Infame adúltera, ¿y tens valor per ne-
garho? deya una véu masculina, ¿vols probas
que de ton mateix crim te farán enrogir las
galtas?

—Aixó es una vil calumnia, t' han sorprés
y tú has fet cas de la maledicencia (articulava
plorant un' altre véu del sexo oposat).

—¡Miserable! plora mon honor perdut, vès
plorant y perdó á Déu demana, que vés á
morir.

—¡Oh perdó! per pietat!

—No, no invoquis imatjes sagradas, que
no trobarás eco en mon cor; ton funest amant
te dú ja la ventantje del camí que vas á em-
pendre, resa ¿ho sens? Resa 'l poch temps
que 't queda.

—¡Pobre de mi! Morir tan jove! tú no tin-
drás valor...

—¡Malvada! no una sola volta ho faria, mil
vidas que tinguesses te treuria y falta de
sanch tindria per rentar de la cristallina hon-
ra que 'm ván deixar mos pares, la taca qui
has afegit.

A la quienta *nada menos* que s' anava á as-
sessorar á una dona; la sanch se 'm refredava
y la pell se 'm tornava com de gallina. ¿Qué
fer? ¡Animo y fora! Me vaig aixecar y rebent
cops á tot arréu vaig trobarme devant de una
porta que s' hi veyia llum per las escaletxas y
la vaig empenyer; la porta no vá cedir.

Lo miserable que anava á executar lo crim ho devia haver previst tot.

Corro cap á la primera porta que ván trobar las mèvas mans y cridant vaig despertar á las personas que s' hi sentian roncar. Al cap d' un rato veig venir à l' hostaler ab una dalla á la ma y un mosso ab un fanal fentli llum.

—¿Qué hi ha? vá dirme al veure'm.

—En aquesta casa dintre de poch, si no se comés ja, se vá á matar cobartment à una persona, vaig respóndreli.

Entre tant per baix se sentian véus dels mossos y remor d' armas.

—Ensenyéume ahont—vá dirme.

Y 'ls vaig acompanyar devant de aquella porta tancada; l' hostaler vá escoltar una mica. La dona protestava encare, y jo mitj esg'ayay veient la calma de aquells dos homes. Truquéu, vaig dirloshi.

Me van mirar ab desconfiansa y al veure'm tant espantat, ván esclatar una estrepitosa rialla.

—¿Que no veyéu—vá dirme—que son los comedians que ensejan per demá que es la festa major?

No vaig tenir més remey que fer coro á la riallada.

A. SOLÁ Y VIDAL

NOVAS

Lo mes passat s' inaugurá en Barcelona la Academia de Ciencias, Arts y Oficis pera la dona, fundada per nostra célebre paysana Clotilde Cerdá y Bosch.

Na Clotilde Cerdá, es coneguda de lo públic de Montevideo, puig tot ell ha tingut ocasió d' aplaudir á l'arpista Esmeralda Cervantes.

—*—

En lo Teatre del Liceo de Barcelona s' estrenaren lo 10 del passat Maig dos nous artistes espanyols, ab l' ópera *Il Trovatore*.

Los novells artistes son lo tenor navarro senyor Anton y lo barítono catalá senyor Rubirato.

—*—

Segons novas que tenim de Figueras, esti- gué molt concorreguda de forasters la fira que anomenan de Santa-Creu. En totas las

estacions del carril de França, tingueren que posar mes vagonés á los trens que sortian de Barcelona, á causa de lo molt moviment de pasatjers y fato.

—*—

Diu un periódich de Valls, que en Coll de Cabra, al peu de la carretera que passa per aquest poble y Sarreal y vá fins á Santa Coloma, s' hi ha descobert una font d' aygua ferruginosa-magnesiàna-fosfatada, que, segons l' analisis fet per divers' quimichs, es bona pera curar varias malalties.

—*—

En Olot segueix ab molta activitat la reedificació del teatre.

—*—

Sembla que en Arenys de Mar, 's projecta fer un tramvia, que sortin de l' estació del carril, aniria fins á Arenys de Munt.

—*—

A Valencia ha cantat un nou barítono valenciá ab exit extraordinari l' ópera *I Puritani*. L'aria del primer acte va produhir un gran entusiasme entre los concurrents. En lo trascurs de l' ópera y especialment en lo *duetto* vá ser aclamat freneticament.

La poderosa véu, l' escola de cant y gran coneixement de l' escena del senyor Barch, auguran una nova gloria del art, á las mol- tas ab que conta nostra patria.

PIFIAS

Alguns diaris d' aquesta ciutat al ocuparse de nostra publicació incurriren en l'error d' estampar que LA GRALLA estava escrita en *dialecte catalá*. Advertim en 'ls col-legas que LA GRALLA está redactada be ó mal en **idioma catalá**.

o3o

La redacció ha prés nota de l' editorial que publicá lo diumenge passat nostre col-lega «La Voz Asturiana» degut á la ben trempada ploma de lo doctor En Rafel Calzada ab lo titol *Provincialismo*.

'Ns n' ocuparem en lo próxim nombre.

o3o

Los treballs del *Centro Catalá* continuan executantse ab gran activitat y és casi segur que l' inauguració tindrà lloch lo dia de San Joan.

En todas las sesiones que celebra la J. D. admit gran nombre de socis proposats, notantse un notable entusiasme per tot lo que pertany á l' engrandiment del Centro.

En lo número vinent publicarem lo programa d' inauguració, si, com esperem, está definitivament arreglat.

Agrahim de tot cor las manifestacions de simpatia que 'ns han demostrat moltissims de nostres paysans referentes á la aparició en lo estadi de la premsa de LA GRALLA. Al mateix temps los hi repetim que procurarem fernos dignes de la protecció que 'ns dispensin.

Ahir feu 77 anys, que nostres avis, feren recular y venceren en lo Bruch, á las forças invassoras qu' obehiant y ajudavan las ordres y ambicions de Napoleon I.

Encara que passat ja l' aniversari, LA GRALLA saluda lo memorable 6 de Juny de 1808.

Lo primer diumenge del passat Maig tingué lloch en Barcelona la vintisisena festa de los Jochs Florals.

Lo poch espay de que disposem no 'ns permet donar llarchs detalls de tan patriótica y lluyda festa, mes ho ferem en nostre nombre vinent.

Consignem solsament que guanyá la *flor natural* En Pere Bertran y Bros, qui feu reyna de la festa á Na Isabel Lopez de Güell. Lo premi de la patria lo guanyá En Ramon Picó y Campamar, qui fou proclamat mestre en Gay Saber per haber obtingut los tres primers premis que pera serho 's necesitan.

La viola d' or y argent, la guanyá lo conegut poeta En Ramon Bassegoda.

En dit acte se coroná lo buste del malaguanyat sabí en Manel Milá y Fontanals, un de los mes fermes catalanistas de nostre renaixement.

VUYTS Y NOUS

Quant demanas si t' estimo
y 'm miras de lit á lit,
yo miro en tus ulls blavenchs
que de los meus te duch dins.

Quant mòri, fèume l' autopsia
Partin en dos lo meu cor
y trovareu mitj-partida
l' imatge de mons amors.

JOSEPH DEL NOYA

•*•

Al seu cosí, la Roseta
Preguntava l' altre dia:
¿Que 't sembla de 'n Traveria
Per pintarme la saleta?
És xicot que h' anat á Llotja,
Va contestarli 'n Savé,
Que crech t' ho farà molt bé
Perque té molt bona broxa.

D. MARTI TORRES.

TRENCA CLOSCAS

XARADA

Ma *prima* es un arbre,
que lo fruit que fá,
si ab las dents lo trencas
te pots fé molt mal.
Si un mocadó compres,
y vols cosa bona
tens de dir que siga
de *prima segona*.
Si vols tú lluitar-te
de *tersa segona*,
tinges un bon gat,
veurás com lu logras.
Lo meu *tal*, lector,
ja sols te diré
esser d' un home
mestre en gay-saber.

D. M. TORRES

La solució se donará en lo número vinent.

Solucions N.º del 1

Endevinalla: La Gralla.

Xaradas 1.ª: Sonmanari.

" 2.ª: Catalá.

CORRESPONDENCIA

Han enviat la solució: *Un Barní, Pau Pipa y Un Gall*.

Senyor D. Martí Torres, en lo número passat ja desria veurer una cantarella, avuy vá l' epigrama y la xarada.

Senyor *Mertol* ¿qué no sap cantá mes sovint vosté?
Senyor *Pau Pipa*, lo que vosté 'ns ha enviat, no 'ns serveix.

Senyor *Barní*, en lo número vinent hi anirà la seva xarada.

Senyor E. Matarrodona, vá lo seu acrostich.
Senyor *Un Pastissé*, los seus cantars no 'ls insertem puig farián plorar.

Senyor *Un Banyol*, n' ha de menja molts perque serveixi lo que 'ns envia.

Senyor *Un Tanoca*, publicarem lo seu trevallet.